

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ З КУРСОМ ДИТЯЧОЇ ТА ПІДЛІТКОВОЇ ГІНЕКОЛОГІЇ БУКОВИНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ

О.М.Юзько, І.Р.Ніцович

За 140 років австрійського панування на Буковині було організовано лише 7 лікарень. Перша лікарня відкрита в Чернівцях у 1788 році. На початку XIX століття в Чернівцях приймали пологи 2 професійні акушери. У 1809 році при лікарні почало функціонувати пологове відділення, в якому проходили практичну підготовку акушерки, розпочала роботу школа практичного акушерства. До 1852 року ця школа та пологовий будинок розміщувалися на Музичній площі (нині площа Філармонії). Однією з перших окружних акушерів краю була Марія Теодорин. Згодом акушерське відділення функціонувало при цивільному госпіталі, а з 1866 року відкрився пологовий бу-

динок на 15 ліжок по вул. Св. Ніколаса (нині вул. М.Садовського). Перед Першою світовою війною пологи почали приймати також у повітових лікарнях. Акушерська допомога була платною, тому кількість пологів у них коливалася в межах 6%. Платний пологовий будинок у Чернівцях мав ліжка 3 розрядів (1-2 розряди були доступні тільки для багатих). Більша частина міського населення і всі сільські жінки народжували вдома та обслуговувалися бабками-повитухами. На початку 1870 року в краї налічувалося біля 150 акушерів, більшість з яких мали приватну практику.

На початку XX століття в 145 сільських общинах Північної Буковини (із 333) аку-

Пологовий будинок №1 – база кафедри акушерства і гінекології з курсом дитячої та підліткової гінекології

*Професор М.К.Венцківський
завідувач кафедри
з 1945 по 1948 рр.*

*Професор Л.Б.Теодор
завідувач кафедри
з 1948 по 1963 рр.*

*Професор Т.В.Борима
завідувач кафедри
з 1963 по 1982 рр.*

шерсько-гінекологічна допомога не надавалася. Були високими материнська смертність, мертвонароджуваність, смертність новонароджених, передчасні пологи. З 1912 року пологовий будинок знаходиться в корпусі колишньої крайової агрономічної школи по вул. Семигородській (нині вул. Головна, 129). Зараз – це пологовий будинок № 1. У 1940 році на Буковині вже працювало 14 акушерів-гінекологів.

У 1945 році почалась інтенсивна відбудова та організація нових лікувальних закладів. Було відкрито 5 пологових будинків, налічувалось 310 акушерських ліжок, працювало 20 акушерів-гінекологів. При Чернівецькому медичному інституті відкрита кафедра акушерства та гінекології, розвиток і становлення якої тісно пов'язані з плеядою видатних вчених, мудрих керівників, талановитих практиків.

Організатором і завідувачем кафедри акушерства та гінекології Чернівецького медичного інституту з серпня 1945 по червень 1948 року був професор Венцківський Михайло Каспарович, який раніше працював проректором і завідувачем кафедри акушерства і гінекології 2-го Київського медичного інституту. М.К.Венцківський з 1931 року – асистент, з 1935 – кандидат медичних наук, з 1936 – доцент, з 1941 – доктор медичних наук, з 1946 – професор.

Під його керівництвом було сформовано колектив кафедри, вдосконалено навчальний

процес, започатковано вивчення актуальних проблем акушерства та гінекології. Кафедра функціонувала на базі пологового будинку № 1, який до 1947 року був єдиним і обслуговував все жіноче населення міста. Існувала первинна чотиримісячна спеціалізація на базі кафедри, проводилися семінари, декадни, обласні та клінічні конференції, обходи, показові операції, шефські та ургентні виїзди в райони. Зросла кількість пологів у стаціонарах, значно зменшилася кількість передчасних пологів, родових травм та мертвонароджуваність. Наукові праці професора М.К.Венцківського присвячені діагностиці ранніх термінів вагітності та пологів у жінок, хворих на туберкульоз, лікуванню асфіксії новонароджених, раку тіла матки. У 1946 році вчений видав монографію "Рак матки". Професор М.К.Венцківський є автором понад 30 наукових праць. З ним працювали асистенти А.С.Загрудна (1945-1946), І.Б.Лубенський (1945-1947), Н.Н.Зельманзон (1945-1951), М.О.Лозинський (1945-1956), І.В.Янголь (1946-1948), К.Г.Кантоніста (1946-1957), Ф.Д.Кузнецов (1946-1962), доцент І.В.Краснянський (1947-1953).

З вересня 1948 року по 1963 рік завідувачем кафедри акушерства і гінекології був професор Теодор Людвіг Борисович. Під його керівництвом розроблялися питання діагностики і лікування запальних процесів жіночих статевих органів, діагностики термінів вагітності, своєчасного виявлення гестозів

*Професор Й.Й.Климець
завідувач кафедри
з 1982 по 1991 рр.*

*Доцент В.С.Гульков
завідувач кафедри
з 1991 по 1992 рр.*

*Доцент Р.М.Ніцович
завідувач кафедри
з 1992 по 1994 рр.*

вагітних, лікування онкологічних захворювань жіночої статеві системи, гінекологічної патології. Вченими кафедри написано 33 наукові праці, з них 28 – друковані, 4 рукописи, 1 монографія. Людвіг Борисович був керівником 12 кандидатських і 1 докторської дисертацій. У власному доробку мав 36 опублікованих праць, 1 монографію.

Професор Л.Б.Теодор у 1949-1951 рр. одночасно працював обласним акушером-гінекологом Чернівецької області, був членом Ради з пологової допомоги при МОЗ СРСР та УРСР. Більшу частину свого робочого часу Людвіг Борисович приділяв удосконаленню методів викладання, розробці методичних матеріалів для студентів, а також поновленню матеріальної бази кафедри, був надзвичайно цікавим лектором. Під керівництвом професора Л.Б.Теодора асистентом М.О.Лозинським розроблена і впроваджена в практику методика тканинної терапії, започатковано вивчення питань психопрофілактичної підготовки вагітних, маткових кровотеч та пізніх гестозів. Кандидатські дисертації захистили асистенти кафедри: М.О.Лозинський ("Тканевая терапия в гинекологии и акушерстве", 1951), М.І.Донігевич ("Клиническое течение родов при психопрофилактическом обезболивании", 1955), Ф.Д.Кузнецов ("Рефлекторные влияния с матки на органы дыхания и кровообращения", 1955), І.М.Рембез ("Сравнительная оценка некоторых методов лечения слабости родовой деятельности и

профилактики её возникновения", 1957), О.І.Роженко ("Влияние анемии на сократительную деятельность матки", 1958), В.Ю.Рибалка ("Анализ результатов ручного и инструментального внутриматочного вмешательства в последовом и послеродовом периодах", 1959), Т.К.Батюк ("Результаты оперативного лечения фибромиомы матки", 1962), О.П.Тарасенко ("Клиника, диагностика и лечение пузырного заноса и отдаленные результаты", 1962), Ю.П.Литвинова ("Влияние препаратов спорыньи на сократительную деятельность матки при атоническом кровотечении в последовом и раннем послеродовом периодах", 1964), Н.В.Котик (Капоріна) ("Состояние капиллярной системы при токсикозах беременности", 1963), Р.М.Ніцович ("Функции печени при токсикозах второй половины беременности", 1963), Н.А.Васюк ("Функциональное состояние свёртывающей системы крови при гинекологических кровотечениях", 1965), К.Г.Кантоніста ("Некоторые показатели системы свёртывания крови в динамике у женщин с физиологическим течением беременности и с поздними токсикозами", 1966), Є.А.Рожило ("Новые возможности профилактики маточных кровотечений в последовом и раннем послеродовом периодах сухой и лактазной плазмой", 1966).

28 серпня 1963 року після успішно проведеної операції професор Л.Б.Теодор раптово помер від інфаркту міокарда.

З 1 вересня 1963 по 1982 рік кафедру очо-

лював професор Борима Трохим Васильович, який з 1950 року працював асистентом, 1954 – доцентом, а з 1966 – професором кафедри акушерства і гінекології Чернівецького медичного інституту. У 1951 році він захистив кандидатську дисертацію "Аргирофильные вещества в плаценте в норме и патологии". Основні напрямки його наукової діяльності присвячені вивченню міжклітинної речовини плаценти при нормальній і патологічній вагітності, її впливу на плід; генітального туберкульозу, водно-сольового обміну, функції нирок та печінки при нефропатіях вагітності. У 1965 році Т.В.Борима захистив докторську дисертацію "Основы патогенеза, некоторые вопросы диагностики и лечения туберкулеза женских половых органов". Вчений опублікував 147 наукових праць. Під керівництвом професора Т.В.Борими захистили кандидатські дисертації асистенти: Л.І.Збиковська ("Некоторые гистохимические изменения в плаценте при поздних токсикозах беременности с различным клиническим течением", 1967), В.С.Гуцьков ("Сравнительная характеристика некоторых методов обезболивания при операции искусственного прерывания беременности ранних сроков", 1969), П.П.Коваленко ("Лимфатическое и микроциркуляторное русло при фибромиомах и раке матки", 1969), В.І.Гірман ("Содержание некоторых белковосвязанных аминокислот и ферментов плаценты при физиологической беременности и различных клинических проявлениях поздних токсикозов", 1969), Н.М.Ватаманюк ("Комплексное изучение функционального состояния и электролитного обмена у женщин с поздним токсикозом беременности до и после лечения", 1969), І.М.Рудик ("Клинико-гистерографическая диагностика и дифференцированная терапия некоторых форм слабости родовой деятельности", 1973), Р.О.Ванієв ("Некоторые стороны водно-солевого обмена и функции почек в зависимости от стадии недостаточности кровообращения у беременных женщин", 1974).

Лише за 1967 рік професорсько-викладацьким складом кафедри здійснено 202 виїзди в райони по санавіації, проведено 120 операцій, 1400 консультацій у стаціонарах та 772 – в амбулаторіях. У 1979 році було завер-

шено будівництво акушерського корпусу пологового будинку № 1 по вул. Буковинській, 1а, а 1988 року – пологовий будинок № 2 по вул. Рівненській, 8.

З 1982 по 1991 рік кафедру очолював професор Климець Йосип Йосипович. Досвідчений науковець започаткував науковий напрямок кафедри з гігієнічного і статевого виховання дітей та молоді, розпочав наукові дослідження з вивчення впливу виробничого середовища на репродуктивну функцію працівниць електронної промисловості. Під керівництвом професора Й.Й.Климеця на кафедрі виконані кандидатські дисертації асистентами Л.М.Коптевою ("Активность церулоплазмينا и содержание аскорбиновой кислоты в плаценте, сыворотке крови и околоплодных водах при физиологической беременности и различных клинических проявлениях поздних токсикозов", 1983), та В.В.Дикусаровим ("Характеристика осморегулирующей функции почек и её значение в диагностике и патогенетической терапии поздних токсикозов беременности", 1985). Й.Й.Климець є автором 71 наукової праці, в т. ч. монографії "Перинатальна смертність". Нагороджений медаллю "За доблестный труд".

З 1991 по 1992 рік кафедру очолював доцент Гуцьков Василь Степанович, який з 1962 року працював старшим лаборантом, з 1964 по 1973 рік – асистентом, з 1975 року – доцентом кафедри акушерства та гінекології Чернівецького медичного інституту. Автор 43 наукових праць. Нагороджений знаком "Відмінник охорони здоров'я".

З 1992 по 1994 рік кафедру очолював доцент Ніцович Роман Михайлович, який з 1957 року навчався у клінічній ординатурі, з 1959 року – асистент, а з 1969 року – доцент кафедри акушерства та гінекології Чернівецького медичного інституту. Наукові дослідження Р.М.Ніцовича присвячені питанням порушення обміну деяких макро- та мікроелементів матері та плоду при пізніх гестозах вагітних, сучасним медикаментозним і немедикаментозним аспектам лікування перитоніту та гнійно-септичних ускладнень в умовах екологічно несприятливих чинників. Р.М.Ніцович автор 163 наукових праць, співавтор підручника для лікарів-інтернів "Акушерство" (за ред. В.І.Грищенка).

*Професор О.В.Кравченко
завідувач кафедри
з 1994 по 1995 рр.*

Нагороджений медаллю "За освоєніс целинних земель". У 1992 році на Буковині було зареєстровано найнижчий серед областей України показник з мертвонародженості – 5,3%. Під керівництвом і консультацією доцента Р.М.Ніцовича виконано 3 кандидатські дисертації – асистентом Н.М.Ватаманюк та лікарями І.Р.Ніцовичем, І.В.Гарбузовою. З 2002 року доцент Р.М.Ніцович працює на кафедрі акушерства, гінекології та перинатології Буковинської медакадемії.

З 1994 по 1995 рік кафедру очолювала доцент Кравченко Олена Вікторівна. Кандидатську дисертацію "Клинико-лабараторное обоснование профилактики крупного плода путем коррекции липидного обмена у беременных женщин" захистила у 1985 році. Асистент кафедри акушерства та гінекології з 1986 року, доцент – з 1992 року. Докторську дисертацію "Вагітність, пологи та функціональний стан системи мати-плацента-плід у жінок екологічно несприятливого Чернівецького регіону України" захистила у 1995 році. З 1991 по 1996 роки – головний акушер-гінеколог управління охорони здоров'я Чернівецької області. О.В.Кравченко з 1991 року – член Європейської асоціації акушерів-гінекологів. З 1995 року професор О.В.Кравченко очолює кафедру акушерства, гінекології та перинатології Буковинської медакадемії.

З 1995 року завідувачем кафедри акушерства та гінекології № 1 (нині кафедра акушерства і гінекології з курсом дитячої та

*Професор О.М.Юзько
завідувач кафедри
з 1995 р.*

підліткової гінекології) обраний професор Юзько Олександр Михайлович.

З 1984 року – кандидат медичних наук, з 1990 – доцент, лікар акушер-гінеколог вищої категорії, з 1994 – доктор медичних наук, з 1995 – професор. Докторську дисертацію "Передчасний розрив плодових оболонок у вагітних" захистив у 1994 році. Науковий напрямок – акушерська патологія, пов'язана з передчасним розривом плодових оболонок; прогнозування та профілактика онкогінекологічної патології; проблеми репродукції людини. Професором О.М.Юзьком опубліковано 158 наукових праць, видано монографію "Преждевременный разрыв плодных оболочек у беременных женщин", співавтор підручника "Гінекологія" (за ред. В.І.Гриценка) для лікарів-інтернів. Під керівництвом професора О.М.Юзька захищено 13 кандидатських дисертацій.

О.М.Юзько неодноразово стажувався за кордоном: 1995 рік – Відень (Австрія), 1996 рік – Німеччина, Брегенц (Австрія), 1999 рік – Венекот (Голандія); член ESHRE – Європейської асоціації акушерів-гінекологів (з 1991 р.), Світової федерації українських лікарських товариств, Європейського союзу репродуктологів та ембріологів (з 1996 р.), Нью-Йоркської академії наук (з 1997 р.), академік Української академії наук національного прогресу (з 2000 р.), віце-президент Всеукраїнської асоціації менопаузи та репродуктивного здоров'я жінки, співголов

Асоціації акушерів-гінекологів Чернівецької області.

У 1996 році при Буковинській державній медичній академії відкритий Центр репродуктивної медицини, де О.М.Юзько працює над проблемою відновлення репродуктивної функції жінки з різноманітною патологією. Впроваджено в практику штучне запліднення (IVF).

Спільно з Буковинською державною медичною академією та міським управлінням охорони здоров'я на базі клінічного пологового будинку №1, де розміщена кафедра акушерства і гінекології з курсом дитячої та підліткової гінекології, створено науково-практичний центр гінекологічної ендоскопії (з 1998 р.). Вже зроблено близько 600 лапароскопічних та гістероскопічних втручань. Нині впроваджується низка нових операцій, зокрема вентерофіксація. Новим напрямком роботи є гінекологія дитячого та підліткового віку. Кафедрою розробляються нові оперативні втручання в гінекології, а саме мікрохірургічні та реконструктивно-пластичні операції при аномаліях розвитку жіночих статевих органів у дівчат та жінок репродуктивного віку.

З 1996 по 2001 рік на кафедрі працювала доцент Дудченко Антоніна Анатоліївна, лікар вищої категорії. Була позаштатним генетиком обласного управління охорони здоров'я Чернівецької області.

З 1993 по 2003 рік на кафедрі працювала доцент Ляшенко Галина Миколаївна. В даний час працює на кафедрі акушерства, гінекології та перинатології Київської медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л.Шупика.

З 1991 по 2001 рік на кафедрі працював асистентом Пересунько Олександр Петрович. З 2001 року – доцент кафедри онкології, променевої діагностики та променевої терапії БДМА.

З 1997 по 2002 рік на кафедрі працювала асистент Гарбузова Ірина Валентинівна. З 2003 року працює асистентом кафедри акушерства, гінекології та перинатології БДМА.

Нині на кафедрі акушерства і гінекології з курсом дитячої та підліткової гінекології працюють висококваліфіковані викладачі.

Доцент Андрієць Оксана Анатоліївна,

асистент з 1995 року, доцент з 1999 року. Кандидатську дисертацію "Шляхи оптимізації діагностики та лікування акушерсько-гінекологічного перитоніту" (кер. – В.Я.Голота, І.Ю.Полянський, І.Й.Сидорчук) захистила в 1995 році. Завідувач курсу дитячої та підліткової гінекології, головний спеціаліст обласного управління охорони здоров'я з дитячої та підліткової гінекології. На кафедрі відповідає за навчальний процес, роботу зі слухачами та лікарями-інтернами циклу "Дитяча та підліткова гінекологія", лікувально-консультативну роботу гінекологічного відділення пологового будинку № 1. Автор 102 наукових праць, 10 навчальних посібників. З 2000 року виконує докторську дисертацію.

Доцент Польова Світлана Петрівна, з 1999 року – асистент, з 2002 року – доцент, лікар вищої категорії. Кандидатську дисертацію "Прогноз і профілактика післяпологових гнійно-септичних ускладнень" захистила у 2002 році. На кафедрі відповідає за роботу з клінічними ординаторами та магістрантами.

Доцент Ніцович Ігор Романович, з 1997 року – асистент, з 2000 року – лікар вищої категорії, з листопада 2002 року – доцент. Кандидатську дисертацію "Комплексне лікування неспецифічних запальних процесів внутрішніх жіночих статевих органів із застосуванням деяких методів фізіотерапії" (кер. – О.М.Юзько, О.В.Алексєнко) захистив у 1996 році. На кафедрі відповідає за роботу з лікарями-інтернами циклу "Акушерство та гінекологія", господарську роботу, лікувально-консультативну діяльність акушерських відділень пологового будинку № 1. Автор 73 наукових праць, 4 навчальних посібників, 1 винаходу, 13 раціоналізаторських пропозицій.

Доцент Лаптева Тамара Анатоліївна, з 1995 року – асистент, з 2003 – доцент. Дисертацію "Роль металів та металоензимів у прогнозуванні та профілактиці передчасного розриву плодових оболонок у вагітних жінок" (кер. – П.П.Григоренко) захистила у 1997 році. Відповідає за навчання студентів факультету бакалаврів з відділенням молодших медичних і фармацевтичних фахівців.

Асистент Вагаманюк Надія Миколаївна, кандидатську дисертацію "Комплексное изу-

Колектив кафедри акушерства і гінекології з курсом дитячої та підліткової гінекології у 2003 році

1 ряд – асистент Л.В.Бегаль, професор О.М.Юзько, доцент І.Р.Ніцович, доцент О.А.Андрієць;
2 ряд – ст. лаб. А.В.Фрасинюк, доцент Г.М.Ляшенко, асистент С.Г.Приймак, доцент С.П.Польова,
клін. ординатор А.В.Гага, магістрант О.В.Бакун, асп. О.Й.Філюк, асистент Н.М.Лакуста, магістрант С.В.Юзько, асп. Махер Аль Абуд

чение функционального состояния и электролитного обмена у женщин с поздним токсикозом беременности до и после лечения" захистила у 1969 році. На кафедрі працює з 1973 року. Відповідає за навчання студентів 5 курсу.

Асистент Лакуста Наталія Михайлівна (з 1994 року – магістрант). У 2001 році захистила кандидатську дисертацію "Транслокація мікрофлори і її популяційний рівень при передчасному розриві плодових оболонок у вагітних жінок та попередження гнійно-запальних ускладнень у породіль та новонароджених". З 2001 року лікар другої категорії. Відповідає за навчання студентів 6 курсу.

Асистент Бегаль Лариса Василівна (з 1995 року – магістрант). У 2001 році захистила кандидатську дисертацію "Імунологічні аспекти профілактики передчасного розриву плодових оболонок при недоношеній вагітності". З 2001 року – лікар другої категорії. Відповідає за навчання студентів 4 курсу.

Асистент Шевчук Ігор Іванович, виконує кандидатську дисертацію "Профілактика дисфункції плаценти при хронічному набутому токсоплазмозі у вагітних жінок".

Асистент Приймак Світлана Григорівна. З 2000 року – викладач-стажист, з 2001 року – асистент кафедри. У 2003 році захистила кандидатську дисертацію "Відновне лікування жінок після лапароскопічних операцій при безплідності трубного походження".

Асистент Семняк Аліна Вікторівна, виконує кандидатську дисертацію "Оптимізація комплексної терапії урогенітальної інфекції у жінок з безплідністю при використанні допоміжних репродуктивних технологій" (кер. – О.М.Юзько). Лікар другої категорії.

Основні напрямки науково-лікувальної роботи кафедри:

1. Репродуктивне здоров'я наслення Буковини.
2. Дитяча і підліткова гінекологія та акушерство.
3. Лапароскопія і гістероскопія.
4. Немедикаментозні та еферентні методи лікування в акушерстві і гінекології.
5. Безплідність та допоміжні репродуктивні технології.
6. Профілактика і лікування акушерської патології під час пологів.

На часі створення перинатального центру та обласного відділення інтенсивної терапії.

Надійшла в редакцію 12.11.2003 р